

JAARVERSLAG 2015

Stichting Het Kempische Heideschaap

INHOUD

- 1 Inleiding
- 2 Actiepunten 2015
- 3 Activiteiten
- 4 Bestuur
- 5 Financiën

Bijlagen:

Winst & Verliesrekening 2015
Balans 2015
Inventaris 2015

VOORWOORD

Met dit jaarverslag verduidelijkt het bestuur van de Stichting het Kempische Heideschaap (verder afgekort als SKH) wat de werkzaamheden zijn geweest rondom de schaapskudde van de Strabrechtse Heide in Heeze in 2015.

Het hoofdstuk activiteiten gaat in op de werkzaamheden en de geboekte resultaten. Aan dit jaarverslag is het financieel verslag van 2015 als bijlage toegevoegd.

In 2015 heeft SKH door de samenwerking met De Wassum een grote sprong vooruit gemaakt door het inzetten van een grotere schaapskudde en heeft daarmee een goed uitgangspunt geschapen om in de komende jaren met natuurbeheerders en -eigenaren in te spelen op de wensen in het beheer van de natuurterreinen, zowel op de Strabrechtse heide als in de directe omgeving daarvan.

Kees van Hee
Voorzitter

2 Actiepunten 2015

Nu de begrazingswerkzaamheden en het beheer van de kudde zijn uitbesteed aan De Wassum heeft de Stichting zich meer kunnen focussen op het optimaliseren van de randvoorwaarden om in de komende jaren met alle betrokken partijen zo goed mogelijk te kunnen werken met de schaapskudde op en rondom de Strabrechtse heide.

Actiepunten van 2015 waren:

Organisatie	Samenstelling en taakstelling van het bestuur.
Toerisme, recreatie en educatie	uitvoering geven aan de jaaractiviteiten en inspelen op de ontwikkeling van ' De Plaetse'; zorgen voor een goede afstemming met betrokken partijen.
Schaapskudde/herder	afstemming en evaluatie van werkzaamheden door De Wassum; uitbreiding van de schaapskudde met een tweede kudde. In kaart brengen van stalmogelijkheden; arbeidsovereenkomst herder/detacheringsovereenkomst
PR en communicatie	samenwerking met andere verwante partijen;
Sponsoring	uitwerking van nieuwe opzet
Financieel	begroting 2016; verrekening exploitatie en tweede kudde
Samenwerking	Staatsbosbeheer, gemeenten, provincie, VGSN, De Wassum, Stamboek, Horeca, Kempenhaeghe, stichting Groote Heide

3 Activiteiten SKH

De activiteiten zijn onder te brengen in de volgende categorieën.

1. Toerisme/recreatie/educatie
2. PR en communicatie
3. Begrazing en beheer van de kudde

3.1 Toerisme/recreatie/educatie

De Lammetjesdagen werden verspreid over 5 weekenden in maart en april. Er kwamen veel bezoekers op af, met name op de zondagen.

De Strabrechtse Heidedag was op 17 augustus. Een deel van de kudde stond ingeschaard op De Plaetse en de herder verzorgde de drukbezochte demonstraties schapen drijven.

Aanvragen voor arrangementen, zoals demonstraties schapen drijven, zijn allemaal doorgespeeld naar De Wassum. Dit gaat heel goed en wij hebben daar als Stichting geen werk meer aan.

In 2015 is de toeloop naar De Plaetse nog verder toegenomen. De bijdrage hierin van het Heidecafé is substantieel. Met de nieuwe uitbaters van Kempenhaeghe wordt de goede lijn die Arjen Snoeijen had ingezet

doorgetrokken. De combinatie van een bezoek aan De Plaetse en belangstelling voor de kudde verdient nog meer uitwerking.

In 2015 is er weer de een Knit Night geweest. Tot en met maart 2015 konden de liefhebbers van breien, haken en viltten, op de 4^e dinsdag van de maand naar D'n Vrije Vogel komen om samen met wol aan de slag te gaan. Dit is een geweldige leuke activiteit geworden. Breien is 'hip' en op deze manier laten we als Stichting zien dat er ook leuke dingen te doen zijn met de wol van het Kempische Heideschaap. Met deze activiteit heeft Knit Night ook de kudde financieel gesteund.

Op 30 juni is er een vilttag georganiseerd in combinatie met een donateurs/sponsordag.

Op 11 februari 2015 is de tweede stakeholders bijeenkomst geweest. De eerste was op 19 november 2014. Een initiatief van SKH waarbij alle stakeholders die betrokken zijn bij toeristische, recreatieve en educatieve activiteiten rond de Strabrechtse heide uitgenodigd waren in D'n Vrije Vogel. Het doel was te kijken hoe we beter kunnen samenwerken en tot verdienmodellen kunnen komen. Met de uitkomst van deze 2de workshop gaat het bestuur SKH verder aan de slag.

3.2 PR en communicatie

Op verschillende momenten in het jaar is de kudde op de Strabrechtse Heide en het Kempische heideschaap in beeld gebracht.

In een enkel geval was de aanleiding voor de belangstelling voor onze herder en zijn kudde minder positief te noemen. Door de oprichting van het Gilde van traditionele herders is in de landelijke pers een verwarrende schijntegenstelling in werkwijze tussen de traditionele herders en de begrazingsbedrijven gecreëerd. SKH heeft in samenspraak met de VGSN een duidelijk commentaar hierop gegeven.

Publicitair was 2015 al met al een goed jaar. De kudde is in verschillende media uitgebreid in het nieuws geweest.

Op 4 april 2015 is de overeenkomst met het bedrijf Ecoracks in het bijzijn van de media feestelijk ondertekend. Ecoracks is een datacenter voor servers racks en server space met als focus duurzaamheid. Zij gebruiken uitsluitend groene stroom en een percentage van de stroomkosten van de cliënten, wordt door Ecoracks gebruikt voor de sponsoring van natuurbegrazing door onze kudde. Deze formule van sponsoring van graasdagen en/of grazers zal verder uitgerold worden voor andere bedrijven.

Er zijn diverse nieuwe initiatieven genomen op het vlak van toerisme en recreatie die op termijn wellicht een bijdrage kunnen leveren in de ondersteuning van de schaapskudde. In dit verband zijn de contacten met Someren(natuurpoort), Kapellerput conferentieoord, Kempenhaeghe, Staatsbosbeheer en de stichting Grote Heide van belang.

3.3 Begrazing en beheer van de kudde

Inzet schaapskuddes

In 2015 is gewerkt met 450 volwassen schapen en ruim 300 lammeren. De volwassen oaien en de 150 ooilammeren liepen in 2 kudde die gehoed worden. De 150 ramlammeren liepen vrij grazend in het grote raster op de Strabrechtse Heide waar ook runderen lopen.

Einde 2015 is het aantal oaien nog aangevuld met externe ooilammeren en is de kudde gegroeid naar 700 oaien. Zo kunnen in 2016 twee grote kudde worden ingezet en kan er nog een ramlamgroep gevormd worden.

Overzicht gehoede inzet kuddes 2015		
Staatsbosbeheer	Strabrechtse Heide	284 dagen
Brabants Landschap	Braakhuizense Heide/Stratumse heide	38 dagen
Golfclub	Stippelberg	60 dagen
Peelhorst	Stippelberg	44 dagen
Bosgroep	Buntven Deurne	10 dagen
Bosgroep	Ijzeren Man Weert	28 dagen
		464 dagen

Staatsbosbeheer Strabrechtse Heide

Voor Staatsbosbeheer heeft vrijwel het hele jaar een van de twee kudde gelopen en een deel van het jaar zelfs twee kuddes. Al jaren wordt de kudde gehoed ingezet op 300-400 ha heide op het westelijk deel van de Strabrechtse Heide. Hiervoor bestaat een begrazingsplan en de begrazing wordt naar tevredenheid uitgevoerd. Sinds de grote brand op het oostelijk deel wordt sinds enkele jaren begraasd op de brandvlakte die circa 150 ha groot is. De begrazing heeft als doel de *greenflush* na de brand in de kiem te smoren en opslag van bomen te voorkomen. De aanpak van de brandvlakte komt heel precies. Afzetten van opslag en iedere keer opnieuw afgrazen is de werkstrategie die in een vast ritme moet worden uitgevoerd. De aanpak is succesvol maar nog niet het hele terrein kon worden aangepakt. Het devies is beter een deel goed doen dan alles matig. Het is gelukt om ruim de helft van het terrein op orde te krijgen, nazorg blijft belangrijk. In 2016 worden enkele nieuwe percelen opgepakt.

Naast de twee kuddes loopt in de maanden juni-november de groep ramlammeren in het zuidelijke vaste raster tussen de runderen. Dit bevalt goed en zal in 2016 weer gebeuren. Omdat er meer lammeren zijn in 2016 zal de groep zelfs groter zijn.

Brabants Landschap Braakhuizense Heide en Stratumse Heide

In 2015 is voor het eerst een groter project aangepakt met het Brabantse Landschap. Een aantal heidelocaties op de Braakhuizense Heide en de Stratumse Heide zijn aangepakt met het oog op ontwikkelingsmogelijkheden voor klokjesgentianen. De plant komt voor op de vochtige heide met name op geplagde terreindelen en heide met een open structuur. Omdat deze plekken steeds minder voorkomen wordt nu pleksgewijs begraasd om met name pijpenstrootje en ook opslag van berken aan te pakken. Daarmee ontstaat meer ruimte voor bijzondere soorten als de klokjesgentiaan.

Het resultaat in 2015 was zondermeer goed te noemen en het Brabants Landschap gaat het project voortzetten. Ook zal in 2016 in een nieuw terrein gegraasd gaan worden: De Valkenhorst aan de westzijde van de A2.

Buntven, Stippelberg en Ijzeren Man

In deze drie terreinen graasde voorheen een kudde van De Wassum maar sinds 2015 worden deze terreinen meegenomen met de tweede kudde van de stichting.

Het Buntven is een heideven ten westen van Deurne omzoomd met vochtige heide. De kudde komt ieder jaar twee keer in het terrein. Het terrein ontwikkelt zich voorspoedig.

Sinds enkele jaren wordt gegraasd op golfbaan De Stippelberg in Bakel. Deze golfbaan is ingebed in nieuwe natuur met heide als belangrijkste terreintype. De heide-ontwikkeling komt er goed op gang.

De kudde maakt 2 keer per jaar een flinke wandeltocht langs de Zuid Willemsvaart naar natuurgebied de Ijzeren Man in Weert. Hier liggen verspreid door het bos verschillende heideperceeltjes. De begrazing verloopt naar tevredenheid.

4. Bestuur

4.1 Werkzaamheden

De bestuursvergaderingen zijn geweest op :
28 01 / 09 02 / 25 03 / 26 05 / 03 09 / 17 11 2015

De jaarvergadering was op 16 04 2015.

Bestuurlijk zijn o.m. de volgende punten aan de orde geweest:

Begroting, exploitatie, in- en externe contacten, subsidies, sponsoring, horeca, begrazing, beheer schapen, organisatie, PR, communicatie, plannen Staatsbosbeheer, Kempen Lam, toekomstvisie, bedrijfsvoering, ANBI-status, belastingen, Kamer van Koophandel, toerisme, samenstelling bestuur, personeelsbeleid, Vereniging Stamboek Kempisch heideschaap, Vereniging Gescheperde Schaapskudden Nederland (VGSN), stichting Groote Heide, Someren natuurpoort;

4.1.1. Toekomst SKH

In 2015 is gewerkt aan de notitie 'Stichting Het Kempische Heideschaap strategie 2016 – 2015'. In 2016 zullen we de strategie gaan bespreken en daar waar nodig bijstellen en aanvullen.

Met de uitbreiding van de schaapskudde tot 700 schapen is al een eerste stap gezet in het werken vanuit een solide zelfstandig natuurbegrazingsbedrijf. De consequenties van de ingezette schaalvergroting zullen uitgebreid in kaart gebracht worden in 2016.

Voor de periode 2016 – 2017 is een actieplan opgesteld, waarin de lijn van 2015 duidelijk wordt doorgezet.

De Stichting gaat zich nog meer focussen op toeristische, recreatieve en educatieve activiteiten die gericht zijn op natuurbeheer met schapen.

De Stichting gaat zich sterk maken in de fondsenwerving.

De Stichting gaat verder werken aan de andere rol op bovengenoemde werkterreinen. Deze verschuift van het operationele naar het beleidsmatige. Met name het optimaliseren van de voorwaarden voor het goed kunnen exploiteren van de kudde is een kerntaak.

Het bestuur van de Stichting Vrienden van het Kempische Heideschaap heeft een personele unie gevormd met het bestuur van de Stichting.

4.1.2. Toerisme, recreatie en educatie

Algemeen

De tweede workshop 'Samenwerken voor Toerisme , Recreatie en Educatie' op 11 02 2015 was een goede uitwerking van de eerste workshop.

De inventarisatie van programmatische mogelijkheden voor 'De Plaetse ' en de Strabrechtse heide maakte duidelijk dat er veel enthousiasme, creativiteit, kwaliteit en energie voor de komende jaren beschikbaar is.

Er is een duidelijk beeld ontstaan van de diverse plannen en wie die in eerste instantie gaat uitvoeren. SKH zal in 2016 een derde stakeholders bijeenkomst organiseren.

Aan een van de belangrijke conclusies uit het eerste overleg, namelijk een tweede schaapskudde, is inmiddels uitwerking gegeven. De tweede schaapskudde kan vanaf 2016 meer en beter inspelen op de wensen vanuit de toeristensector.

In 2015 zijn diverse arrangementen geweest. De wijze van werken binnen de arrangementen zal nog verder worden uitgewerkt met onder andere Staatsbosbeheer.

Educatieve en recreatieve projecten

In 2015 is niet een grote lammetjesdag gehouden maar zijn 5 lammetjesweekenden gehouden. Doel van deze andere opzet was om een grote toeloop op één moment te voorkomen met allerlei organisatorische problemen maar te kiezen voor kleinschalige, meer persoonlijke, bezoekmogelijkheden. De nieuwe opzet was zondermeer geslaagd. Omdat een bescheiden entree van €1,- werd gevraagd is, kon vastgesteld worden dat er 2000 bezoekers zijn geweest. De zaterdagen werden weinig bezocht, de zondagen des te meer. De piekdag was een zondag met 500 bezoekers bij mooi weer. De mindere dagen op zaterdag trokken slechts enkele tientallen bezoekers.

De nieuwe aanpak zal in 2016 doorgezet worden maar dan alleen op zondag.

Naast de lammetjesdagen zijn er nog een tiental groepsontvangsten geweest op afspraak.

Genoemd kan ook nog worden dat op 15 september bij Philips Healthcare in Best een demonstratie met een kleine schaapskudde is verzorgd.

Nu al kan gemeld worden dat er in 2016 een groot scheerfeest zal worden gehouden bij de Kapeller Put op 5 juni. Dit ter gelegenheid van het 60 jarig bestaan van het complex.

Zorg

Sinds enige tijd wordt op De Plaetse samengewerkt met zorgorganisatie Kempenhaeghe. Kempenhaeghe heeft een kleine activiteitenruimte op De Plaetse en pakt daar allerlei projecten op. De samenwerking met de schaapskudde bestaat uit het dagelijks helpen bij de stalverzorging.

4.1.3. Subsidie en bekostiging schaapskudde

Het bestuur heeft zich in verschillende geleidingen beziggehouden met de subsidie – en bekostigingsproblematiek voor de korte - en lange termijn. Waar nodig is dit in gezamenlijkheid gedaan met het Stamboek het Kempisch Heideschaap en de VGSN. De situatie is voor veel gescheperde schaapskuddes nog steeds onzeker. Extra complicerende factor is de aanbestedingsproblematiek. In 2015 is nog niet duidelijk geworden hoe Staatsbosbeheer hierin gaat handelen.

In 2015 is ook nog niet duidelijk geworden hoe de SNL gelden worden aangewend voor heidebeheer met schapen in betreffende terreinen. Het GLB heeft de graasdierpremie voor een schaap dat ingezet wordt bij natuurbegrazing vastgesteld. Uitbetaling zal pas plaatsvinden vanaf 1 april 2016.

In 2015 heeft de stichting nog de bijdrage van de provincie Noord-Brabant ontvangen. Voor 2016 zal de subsidieregeling mogelijk nog voor een jaar verlengd worden. In 2016 zal dan volgens de Provincie voldoende tijd zijn om een nieuwe regeling op te stellen in samenspraak met betrokken partijen.

4.2. Personalia.

In de jaarvergadering en tijdens het jaardiner van 16 04 2015 hebben we afscheid genomen van Sandra Evers als bestuurslid en coördinator PR, communicatie Zij heeft zich 9 jaar met passie en kennis van zaken ingezet voor de kudde van de Strabrechtse heide. Onze dank daarvoor is groot. Na haar aftreden heeft zij nog enige maanden de PR en communicatie verzorgd. Ondanks alle inspanningen van het bestuur is nog niet voorzien in een opvolging van Sandra. Voorlopig zal Ad Leenaars als interim PR en communicatie fungeren. Dit met de beperking dat alleen de meest urgente zaken door hem zullen worden behandeld.

In 2015 was herder Kees Kromhout gedetacheerd bij begrazingsbedrijf De Wassum. Uit de contacten met zijn werkgever en Kees blijkt dat alles zeer naar wens verloopt.

4.3 Samenstelling bestuur.

Dhr. Kees van Hee	voorzitter
Dhr. Maarten Pijnenburg	secretaris
Dhr. Ad Leenaars	penningmeester

4.4. Samenstelling kascommissie

Dhr. Harry Roumen (vervanger van Frans Sluijter)
Dhr. Paul Verhoeven

4.4. Herder(s)

Dhr. Kees Kromhout	herder (in dienst van SKH)
Dhr. Mathijs de Haas	herder (in dienst van De Wassum)

5. Financiën

Ook in 2015 is gewerkt volgens het uitbestedingsmodel met De Wassum. Het uitbestedingsmodel houdt in dat verreweg het grootste deel van de baten en lasten toevallen aan De Wassum. Hierdoor worden de financiële risico's voor de Stichting Het Kempische Heideschaap sterk ingeperkt.

In 2015 is besloten om de SKH een BTW dragende Stichting te maken. Dit betekent dat BTW afgedragen zal worden over de inkomsten en teruggevorderd kan worden over de uitgaven. Met de belastinginspecteur moeten nog definitieve afspraken gemaakt worden over het BTW percentage en de inkomstenbronnen waarover BTW verschuldigd is. In de huidige winst en verliesrekening is aangenomen dat over de subsidie van de provincie en over de begrazingssubsidie elk 6% afdracht gevraagd zal worden. De begrazingscontracten met Staatsbosbeheer zijn verhoogd met 6% BTW; afdracht van deze BTW zal de stichting netto niets kosten. Als over bovenstaande subsidies uiteindelijk geen BTW hoeft te worden afgedragen, dan is er een financieel voordeel, omdat er aan de uitgavenzijde BTW teruggevraagd zal worden.

In de vorige jaarvergadering is afgesproken dat SKH zijn kudde zal uitbreiden. Dit voornemen is inmiddels uitgevoerd. De grootte van de kudde is toegenomen van 495 naar 700 schapen. Deze uitbreiding is gefinancierd vanuit een donatie van de stichting Vrienden van het Kempische Heideschaap, zoals in de vorige jaarvergadering besloten: "laten we beleggen in schapen i.p.v. in aandelen"

5.1 Winst & Verliesrekening

De schaapskudde is en blijft eigendom van SKH. Daarvoor ontvangen wij ook in 2015 een rendement van 4% van de waarde van de kudde, die met 495 schapen een waarde heeft van € 39.600. Dit resulteert in een totaal bedrag van € 1584 voor 2015. Voor 2016 zal dit een hoger bedrag zijn, omdat in het nieuwe contract met De Wassum het percentage is verhoogd naar 5% en omdat de grootte van de kudde is toegenomen

De exploitatie van de kudde en alle daarmee samenhangende inkomsten en kosten worden verrekend met De Wassum: Vanuit SKH gezien vallen inkomsten en uitgaven tegen elkaar weg. In 2015 heeft SKH een donatie van € 20,442,10 gekregen van de Stichting Vrienden van het Kempische Heideschaap. Dit bedrag is uitgegeven aan de kudde. Hiermee is de uitbreiding betaald (€ 17.425,00). Ook is hiermee de afwaardering betaald m.b.t. de kudde die in 2013 is overgedragen (voor een bedrag van: € 1.860). Het subtotaal van deze bedragen is € 19.285 en inclusief 6% BTW wordt het totaal: € 20.442,10

De winst en verliesrekening van SKH laat zien dat over 2015 een netto winst is behaald van € 3.506,30.

5.2 Balans

Aan de balans is zichtbaar dat SKH eind 2015 grote bedragen moest voorschieten. Inmiddels hebben alle debiteuren betaald, alleen het geld van de begrazingssubsidie is nog steeds niet uitbetaald. Bij de crediteuren is zichtbaar dat de 3 bestuursleden elk een vergoeding van 100 Euro hebben ontvangen over 2015. Dit volgens de afspraken die gemaakt zijn in de vorige jaarvergadering. Deze vergoeding is voor autokosten en administratie kosten die gemaakt worden t.b.v. de stichting.

De balans laat zien dat de waarde van de kudde is toegenomen met € 19.900:

De kudde is uitgebreid met 205 schapen, voor € 85 Euro per schaap

De bestaande kudde (495 stuks) is opgewaardeerd met € 5 per schaap.

De bestedingsreserves (aan de creditzijde van de balans) zijn opnieuw vastgesteld. Omdat SKH zelf geen risico's loopt t.a.v. voerkosten en materieel, zijn deze reserves teruggebracht tot nul. Dit is in overeenstemming met de gedachten die in het vorige jaarverslag zijn terug te vinden. De bestedingsreserves zijn nu volledig geplaatst op de loonkosten en De Wassum. De laatstgenoemde is te vinden als "Bestedingsreserve De Wassum". Het eigen vermogen is toegenomen met een bedrag van € 3.778,02.

De aansluitingsberekening (de verklaring van de toename van het eigen vermogen, met als uitgangspunt het eigen vermogen op 31 december 2014) klopt volledig. Deze berekening laat zien dat deze toename van het eigen vermogen is toe te schrijven aan de waardevermeerdering van de kudde met € 19.900 (€ 17.425 voor uitbreiding van de kudde en € 2.475 herwaardering van de kudde), de netto winst over 2015 (€ 3.506,30), het verschil tussen de verwachting en realiteit van de debiteuren en crediteuren, zoals die op de balans van 2014 stonden en de toename van de reserves eind 2015 (€ 20.000 toegevoegd aan de reserves en daarmee onttrokken aan het eigen vermogen).

De kascontrolecommissie heeft bijgaande jaarstukken beoordeeld op
Bevindingen van de commissie zijn in de financiële verslaglegging betrokken.

Vastgesteld, onder voorbehoud van het oordeel van de kascommissie, in de bestuursvergadering van

Dhr. K. van Hee
Voorzitter

Dhr. A. Leenaars
Penningmeester

Goedgekeurd in de jaarvergadering met de Raad van Toezicht van 14 april 2016

Dhr. P. Verhoeven
Voorzitter

Dhr. W. Jak
Secretaris

